

สภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมสังคม
 ของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์
 Realistic and Expected Conditions in the Social Welfare
 Arrangements among Senior Citizens at Nongplong Sub-District
 Municipality, Chamni District, Buriram Province

สากล พรหมสทธิย์^{1*} สถาพร วิชัยรัมย์² ธนพัฒน์ จงมีสุข³ รชต อุบลเลิศ³

ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² และ ญาสุมิน สาระปัญญา¹

Sakon phromsathit^{1*}, Sathaporn Wichairam², Thanaphat Jongmeesuk³,
 Rachata Ubollert³, Thanyarat Phutthipongchaichan², and Yasumin Sarapanya¹

Received: 29 July 2021

Revised: 3 September 2021

Accepted: 11 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 279 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เรื่อง สภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการ

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² Assistant Professor Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

³ อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ Lecturer Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

* Corresponding e-mail: sakon.phr@bru.ac.th

สังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t-test (t-test for Independent) ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ มีระดับสภาพความเป็นจริงได้รับสวัสดิการสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมา คือ สวัสดิการสังคมด้านการบริการทางสังคม ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนสวัสดิการสังคมด้านรายได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.18$) ตามลำดับ และระดับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า สวัสดิการสังคมด้านการบริการทางสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ สวัสดิการสังคมด้านรายได้ ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สภาพที่คาดหวังมีระดับที่สูงกว่าสภาพที่เป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อยากให้เทศบาลจัดทำโครงการส่งเสริมส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านของผู้สูงอายุเพิ่มเข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, สภาพความเป็นจริง, สภาพที่คาดหวัง

Abstract

This research aimed: 1) to study the realistic and expected conditions in the social welfare arrangements among the senior citizens at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province; and 2) to compare the realistic and expected conditions in the social welfare arrangements among the senior citizens at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province. The samples of this research were 279 the senior citizens who living at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province. The research instruments was the realistic and expected conditions in the social welfare arrangements among the senior citizens at Nongplong sub-district municipality,

Chamni district, Buriram province questionnaire. The statistics used to analyze the collected data were mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The findings were as follows. The senior citizens who living at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province have the realistic overall level for receiving social welfare at a moderate level. When considering each side by mean ordering found that the health benefits with the most average ($\bar{X} = 3.58$). Following by the social welfare ($\bar{X} = 3.25$). As for the income welfare, the mean was the least ($\bar{X} = 3.18$), respectively. The overall of the expected level of the social welfare was at a high level. When considering each side by mean ordering found that the social service welfare was at the highest mean ($\bar{X} = 4.28$) followed by the income welfare ($\bar{X} = 4.17$), the health benefits were the lowest ($\bar{X} = 3.25$), respectively. The result of the comparison of the realistic and expected conditions in the social welfare arrangements among senior citizens at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province had the overall of the three aspects with statistically significant difference at .05 level. The suggestions about the approach of the social welfare arrangements among the senior citizens at Nongplong sub-district municipality, Chamni district, Buriram province were; the senior citizens had a cash payment from Nongplong sub-district municipality because some seniors had to hire their relatives in order to manage their banking welfare payment. If the seniors do that they would be insufficient welfare payments each month. For instance, the seniors worked less but they still needed more subsistence allowances for spending each month.

Keyword: The Social Welfare Arrangements, the senior citizens, realistic conditions, expected condition

บทนำ

สังคมประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สถานการณ์เงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศภายใต้บริบท

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งฉบับที่ใช้ปัจจุบัน ได้แก่ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยืด

คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ยึดวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสูงวัยมากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในสังคม จะส่งผลในการจัดระบบคุ้มครองและดูแลผู้สูงอายุให้คนในวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันสังคมไทยก็มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวขยายที่มีบุคคลหลายลำดับชั้นอยู่ร่วมกันไปเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีแต่พ่อแม่ลูกมากขึ้นซึ่งมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่แบบสังคมชนบทไปสู่ความเป็นสังคมเมืองซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุถูกปล่อยไว้ให้โดดเดี่ยวมากขึ้น

ในปี พ.ศ.2550 องค์การสหประชาชาติ ได้รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุทั่วโลกว่า จำนวนผู้สูงอายุของโลกมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยระบุว่าภายในระยะเวลา 20 ปี นี้จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้นเป็นผู้สูงอายุ 1 คนในพลเมืองทุกๆ 8 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 และในอีก 150 ปี หนึ่ง ในสามหรือร้อยละ 33.3 ของประชากรโลกจะเป็นผู้สูงอายุเช่นเดียวกันที่อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยก็เป็นไปในแนวโน้มเดียวกับประชากรโลก กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งประชากรผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.5 ในปี พ.ศ.2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี พ.ศ.2558 หรือร้อยละ 15.3 ในปี พ.ศ.2563 โดยปัญหาจะเริ่มรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.

2560 เป็นต้นไป (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ในหมวด 1 มาตรา 12 กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยกำหนดอำนาจหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจรวมถึงยกเลิกกฎหมายที่ขัดแย้งในเชิงการปฏิบัติงานออกไป ทำให้การถ่ายโอนงานปรากฏรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น โดยการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหมวด 2 มาตรา 16 (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส ภารกิจดังกล่าวจึงเป็นการจัดบริการทางสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีกองสวัสดิการสังคมเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุต้องคำนึงถึงความต้องการและสภาพปัญหาของผู้สูงอายุในชุมชนโดยพิจารณาจากหลักของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ดังนั้นบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายซึ่งจะต้องมีรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542, 2542)

จากความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่

คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และเพื่อยกระดับสวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อได้ข้อเสนอแนะที่เป็นสารสนเทศให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 923 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วนแต่ละ

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ และด้านการบริการสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับความเป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ แบ่งระดับความต้องการเป็น 5

ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ และด้านการบริการสังคม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ แบ่งระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 279 คน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และรายงานการวิจัย เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ภายใต้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

4.2 สภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุผู้ในเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน วิเคราะห์โดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบที่เข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา

4.4 การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกด้วยสถิติค่า (t-test)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของ

เทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์
คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 279 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี มีรายได้ระหว่าง 1,001 - 2,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านรายได้และด้านบริการสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ “การได้รับการอำนวยความสะดวก เมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลขำนิ เช่น มีฝั่งแสดงขั้นตอนการพบแพทย์ มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดให้บริการ เป็นต้น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การให้มีการจัดบริการรถรับส่งผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว และผู้ป่วยเรื้อรัง”

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน

รายได้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ “การให้มีกองทุนฌาปนกิจผู้สูงอายุกรณีเสียชีวิต” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การจัดสถานที่เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนจากผู้สูงอายุ”

2.3 ผลการวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริการสังคมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ “การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิประโยชน์จากสื่อหรือหน่วยงานต่าง ๆ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภค ให้แก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็น”

3. ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านรายได้และด้านบริการสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ “การให้มีการจัดบริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ ไปตรวจสุขภาพที่บ้าน” และ

“การได้รับการอำนวยความสะดวก เมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลชานี เช่น มีผังแสดงขั้นตอนการพบแพทย์ มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดให้บริการ เป็นต้น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การให้มีการจัดบริการด้านแพทย์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย เป็นต้น”

3.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านรายได้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ “การได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การให้มีการฝึกอบรมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้”

3.3 ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริการสังคม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ “การให้มีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ “การให้มีการจัดตั้งชมรมกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ เช่น เปตอง หมากรุก เป็นต้น”

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า สภาพที่คาดหวังมีระดับที่สูงกว่าสภาพที่เป็นจริงใน

การจัดสวัสดิการสังคมสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์

5. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5.1 ต้องการให้เทศบาลจัดทำโครงการส่งเสริมส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านของผู้สูงอายุโดยเพิ่มเข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.2 เทศบาลควรจัดการศึกษาแก่ผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องสมัย

5.3 เทศบาลควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพความเป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ และด้านการบริการสังคม คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมของสภาพที่เป็นจริงในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัดบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะการบริการสาธารณะอยู่ในระดับที่ยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้มากเท่าที่ควร ซึ่งพื้นที่ที่ได้รับบริการเป็นเทศบาลตำบลและพื้นที่ที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ห่างจากโรงพยาบาล การบริการดังกล่าวจึงยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของ

ผู้สูงอายุอย่างทันทั่วทั้งที่ทั้งด้านรายได้ก็ยังไม่เพียงพอ กับรายจ่ายประจำวัน เนื่องจากเงินรายได้ส่วนใหญ่ คือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเบี้ยสงเคราะห์ผู้พิการ สำหรับบางท่านผู้สูงอายุอาศัยอยู่เพียงลำพังทำให้การที่จะไปพบแพทย์ตามนัดนั้น เป็นไปด้วยความลำบาก เนื่องจากโรงพยาบาลอยู่ไกลจากที่พักอาศัย การไปพบแพทย์ต้องจ้างเหมารถและเสียค่าจ่ายในส่วนนั้น ไปเนื่องจากทางเทศบาลตำบลไม่มีรถฉุกเฉินประจำ ตำบลไว้บริการประชาชนซึ่งผลวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานของจินตนา รอดอารมณ์ (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการ จัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล คลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการ สังคมทั้ง 5 ด้าน คือ สวัสดิการสังคมด้านรายได้ สวัสดิการสังคมด้านสุขอนามัย สวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการสังคมด้านการศึกษา สวัสดิการ สังคมด้านนันทนาการ โดยรวมผู้สูงอายุมีความพึง พอใจในระดับปานกลาง

2. จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมของ สภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เพราะ เทศบาลตำบลหนองปล่องไม่มีรถรับส่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปพบแพทย์ที่ โรงพยาบาล ทำให้ผู้สูงอายุมีความหวังต่อการรับ บริการจากหน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ สอดคล้องกับ ผลงานของจันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555: บทคัดย่อ) การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม

ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ พิจารณาเป็นรายมาตรฐานว่าผู้สูงอายุมีความต้องการ ในการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุก มาตรฐาน ยกเว้นมาตรฐานด้านการสร้างบริการและ เครือข่ายการเกี่ยวพันซึ่งผู้สูงอายุมีความต้องการใน ระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุมีความต้องการในการ ได้รับสวัสดิการสังคมสูงสุดในมาตรฐานด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล และมีความต้องการได้รับ สวัสดิการสังคมต่ำสุด ในมาตรฐานด้านการสร้าง บริการและเครือข่ายการเกี่ยวพัน 2) ความต้องการ ของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นในด้านรายได้และ ลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ 3) กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในด้าน สุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้และด้านที่ พักอาศัย มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลจัดบริการรถรับ- ส่ง ไปยังสถานพยาบาล และจัดให้มีการ รักษาพยาบาลที่บ้าน จัดให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ส่งเสริมอาชีพ และจัดให้มีโครงการซ่อมแซมหรือ จัดหาที่พักอาศัย

3. จากผลการเปรียบเทียบสภาพความเป็น จริ่งและสภาพที่คาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอ ขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่าง

กันทั้งด้านสุขภาพ ด้านรายได้ ด้านบริการทางสังคม ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุมีความคาดหวังที่จะได้รับการบริการที่ดีกว่าเดิมซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow (1943) ที่ได้กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปสูงตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นสูงก็จะตามมา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านสุขภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อนและความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้มีการตอบสนองเลย ในด้านนี้โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีการทางอ้อม คือ การจ่ายเงินค่าจ้าง

3.2 ด้านรายได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง ความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่าง ๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกัน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนความมั่นคงนั้น หมายถึง

ความต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพ เช่น ความมั่นคงในหน้าที่การงาน และสถานะทางสังคม เป็นต้น

3.3 ด้านบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านสังคม ภายหลังจากที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้น คือ ความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งสูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน และการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. เทศบาลควรจัดทำโครงการส่งเสริมส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านของผู้สูงอายุโดยเพิ่มเข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. เทศบาลควรจัดการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องสมวัย
3. เทศบาลควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม
4. เทศบาลควรจัดให้มีศูนย์บริการแก่ผู้สูงอายุแบบครบวงจร ซึ่งประกอบด้วยบริการด้านสุขภาพร่างกาย กิจกรรมสันทนาการ กิจกรรมด้านการศึกษา การพัฒนาอาชีพและการสร้างรายได้ โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและบูรณาการร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพสต.) วัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เขตเทศบาลตำบลหนองปล่อง อำเภอชานี จังหวัด
ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางใน บุรีรัมย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก
การจัดสวัสดิการสังคมด้านอื่น ๆ สำหรับผู้สูงอายุใน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2549). *แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์
แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2545-2549)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
แห่งชาติ.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจ และการบริหารงานท้องถิ่น.
(พิมพ์ครั้งที่5)*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. (2555). *การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลเมืองไธสง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).*
ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จินตนา รอดอารมณ์. (2554). *ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมสังคมขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต).* ชลบุรี:
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. บุรีรัมย์:
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.
(2542). *ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116. ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66. 17 พฤศจิกายน 2542.*
กรุงเทพฯ.
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2552). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2545-2564).*
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Maslow, A. (1943). *A Theory of Human Motivation Psychological Review*. New York: McGraw-Hill.